

Vlaams
Parlement

vergadering **C260**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 1 juni 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, en aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de via het islamonderwijs verspreide angstcultuur onder jonge moslims – 2190 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opvolging van het advies van de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand – 2202 (2016-2017)	10
VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanspreekpunten inzake jeugdcriminaliteit voor scholen bij de lokale politiezone – 2173 (2016-2017)	16
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de pensioenhervormingen van de Federale Regering en het belangenconflict dat de Fédération Wallonie-Bruxelles hieromtrent wil indienen – 2123 (2016-2017)	21

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, en aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de via het islamonderwijs verspreide angstcultuur onder jonge moslims – 2190 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, er verschenen in de voorbije weken erg verontrustende mediaberichten over de angstcultuur onder jonge moslims die via het islamonderwijs zou worden verspreid. Dat is de verdienste van Montasser AIDe'emeh, die zijn bevindingen daarover in Knack heeft neergepend. Zijn analyse komt erop neer dat veel moslimkinderen in angst leven, omdat ze onder meer in de islamlessen op school zo worden gehersenspoeld dat ze ervan overtuigd zijn dat wie niet volgens de islamitische voorschriften leeft, in de hel zal belanden en na de dood zal worden gemarteld. In eerste instantie was er sprake van dat dit beperkt zou zijn tot de Brusselse scholen, maar in het artikel schrijft AIDe'emeh zelf: "Van Kortrijk tot Maasmechelen, van Hoogstraten tot Aarlen zijn vandaag tienduizenden Belgische moslimjongeren bang om te leven." Het zijn de imams, de islamgeleerden en de predikers die verantwoordelijk zouden zijn voor het verspreiden van een dergelijke angstcultuur onder jonge moslimleerlingen.

Er waren dan een aantal reacties op dat artikel. Een reactie in het bijzonder, van een zogenaamd vooraanstaand moslim, voorspelde weinig goeds. Het ging met name over de voorzitter van de koepel van de Marokkaanse moskeeën UMIVEL. Hij is van oordeel dat de door AIDe'emeh aangehaalde bangmakerij gewoon deel uitmaakt van de islam. Hij zei dat AIDe'emeh zich daar niet over hoort uit te spreken, want geloven in de bestraffing in het graf en de antichrist hoort nu eenmaal bij het geloof.

Minister, dat zijn erg verontrustende feiten en reacties, zeker als je weet dat in het Nederlandstalig onderwijs om en bij de 60.000 leerlingen islamitische godsdienst krijgen in het basis- en het secundair onderwijs. Er zijn in Vlaanderen ook 738 islamleerkrachten. De bevoegdheid voor dat levensbeschouwelijk onderricht in de scholen ligt natuurlijk bij de levensbeschouwingen zelf. De verantwoordelijkheid voor de opleiding en voordracht van islamleerkrachten, de leerplannen en de inspectie ligt bij het Centrum Islamonderwijs, dat functioneert onder het toezicht van de Moslimexecutieve, die overigens zelf niet onbesproken is. Mijns inziens wordt de problematiek met betrekking tot dat islamonderricht door de regering te veel herleid tot een kwestie van diplomering of een gebrek aan diplomering en van professionalisme. De vraag is fundamenteleer wat mij betreft: hoe moet er worden omgegaan met een godsdienst die tevens een maatschappijleer is waarvan de waarden botsen met die van de verlichting? Er is in het verleden, en ook vandaag de dag nog, door sommigen dan ook voor gepleit dat de overheid het levensbeschouwelijk onderricht zelf meer in handen zou nemen, om deze toestanden te vermijden.

Minister, wat is in eerste instantie uw reactie op dat onderzoek en de bevindingen van Montasser AIDe'emeh? Zult u naar aanleiding van die berichtgeving eventueel het islamonderricht laten doorlichten? In de plenaire vergadering van 10 mei is het daar al heel kort over gegaan. Toen zei u dat u daardoor was gechoqueerd en dat u de inspectiediensten hun werk zou laten doen ter zake: zij moeten nagaan wat er van aan is en wat we hieraan kunnen doen. Wat hebt u op

dat vlak intussen al gedaan? Hebt u inderdaad de inspectie daarover al gecontacteerd? Kunt u wat meer toelichting geven over wat hier allemaal mee gaat gebeuren in de komende dagen en weken? Bent u ook van oordeel dat onderricht van een doctrine als de islam, die op fundamentele terreinen botst met de waarden van onze samenleving, in feite wel een plaats heeft in ons onderwijs, en waarom wel of niet? Wilt u desgevallend de organisatie van en de controle op het islamonderricht, en eventueel ook op de andere levensbeschouwingen, meer in handen nemen? Welke andere initiatieven zult u nemen om te garanderen dat scholieren tijdens de islamles geen wereldbeeld en maatschappijvisie opgedrongen krijgen die fundamenteel botsten met de waarden van de verlichting?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb het ook al publiekelijk gezegd: het kan natuurlijk niet dat onze leerlingen vanuit religieuze of andere overwegingen in onze scholen bang worden gemaakt door leerkrachten. Evenmin is het aanvaardbaar dat leerkrachten zouden aanzetten tot gedragingen die in strijd zijn met het pedagogisch project van een school, met het schoolreglement, met de Grondwet of het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM). Levensbeschouwelijk onderwijs dient niet om onze leerlingen bang te maken of te isoleren, maar net om meer inhoudelijke duiding te geven bij de levensbeschouwing en jongeren er ook kritisch naar te leren kijken.

Ik heb na kennisname van de feiten onmiddellijk contact laten opnemen met de inspectie islamitische godsdienst. Zij hebben dan contact opgenomen met de Scholengroep Brussel van het GO!. In overleg met coördinerend directeur Jacky Goris gaat onze inspectie islamonderwijs op 21 juni met alle honderd islamleerkrachten van de Scholengroep Brussel dieper in op deze problematiek.

Dus het is de bedoeling dit grondig uit te praten, na te gaan wat er precies aan de hand is en hoe we kunnen vermijden dat dit in de toekomst nog gebeurt.

Het is ook belangrijk dat leerkrachten leren om te gaan met vragen over de duivel, straffen in het graf enzovoort en de leerlingen kunnen geruststellen.

De inspecteurs-adviseurs geven ook aan dat ze de afgelopen jaren een aantal keer gecontacteerd werden in verband met bangmakerij. De werkwijze is dan dat de levensbeschouwelijke inspectie onmiddellijk een klasbezoek organiseert, waarbij men ook met de plaatselijke directeur in gesprek gaat en de leerkrachten worden bijgestaan.

Het lesmateriaal mag uiteraard nooit in strijd zijn met de eindtermen of met de geldende wetten, de Grondwet en het EVRM. Indien er onregelmatigheden worden vastgesteld of indien er sprake is van ernstige of blijvende tekortkomingen kan de directeur de levensbeschouwelijke inspectie op de hoogte brengen. Hoewel de inspectie levensbeschouwelijke vakken bevoegd is voor de vakdidactiek en het inhoudelijke, heeft de directeur ook het recht om een les bij te wonen om het algemeen pedagogisch-didactische te controleren. Als de inspecteur-adviseur oordeelt dat een leerkracht inhoudelijk zwaar in de fout ging, kan de inspecteur-adviseur de erkenning van de leerkracht om islamonderwijs te mogen geven, intrekken. Ook een directie kan, wanneer er zich problemen voordoen op pedagogisch vlak, de leerkracht ontslaan. U kent de procedures. Het is niet omdat het over levensbeschouwing gaat dat de directeur niet het recht heeft om de les bij te wonen en actie te ondernemen indien inbreuken zouden worden vastgesteld.

Dit neemt natuurlijk niet weg dat kinderen, zoals ook duidelijk naar voren kwam in de berichtgeving in de media, dingen kunnen opvangen in de thuis- of vrijetijdssfeer, in bepaalde vzw's of elders. Indien zij hier vragen of bezorgdheden

over hebben en deze komen in de klas ter sprake, dan is het wel een taak van het onderwijs en meer bepaald van de leerkracht islam om deze dingen te kaderen en de leerlingen gerust te stellen. Daarom is het van belang dat ook onze islamleerkrachten verder geprofessionaliseerd worden. Zoals ik eerder zei, komen ze op 21 juni allemaal samen. Ik verwijs ook naar het initiatief dat het GO! heeft genomen om de voorbije weken 600 islamleerkrachten pedagogisch beter en sterker te scholen.

Deze studiedag had tot doel na te gaan hoe het best kan worden omgegaan met polarisering, met leerlingen die plots de evolutieleer verwerpen, hoe je die leerlingen kunt bijstaan en hoe je actief burgerschap in de lessen kunt integreren.

Tot slot wil ik erop wijzen dat wanneer een directeur of leerkracht met dergelijke zaken geconfronteerd wordt, er ook contact kan en moet worden opgenomen met de inspecteurs-adviseurs islamonderwijs of met onze deradicaliseringsambtenaar en met het netwerk van islamexperten.

Wat uw derde vraag betreft, mijnheer Janssens, verschillen we wellicht van mening. Ik heb hier al meermaals de waarde van onze vakken levensbeschouwing benadrukt en van het feit dat alle levensbeschouwingen en de onderwijsverstrekkers samen zich engageren rond de interlevensbeschouwelijke dialoog.

De keuzevrijheid van leerlingen om zich via het levensbeschouwelijk onderwijs verder te verdiepen in de eigen godsdienst of levensbeschouwing beschouw ik zeker als een meerwaarde voor de persoonlijke vorming van de leerling. De islam is naast de anglicaanse, israëlitische, katholieke, orthodoxe en protestantse-evangelische godsdienst een van de erkende godsdiensten in België. Scholen in het officieel onderwijs moeten verplicht de keuze aanbieden tussen onderwijs in alle erkende godsdiensten, aangevuld met de niet-confessionele zedenleer. Ik verwijs hiervoor ook naar artikel 24, paragraaf 1, van onze Grondwet. Uiteraard moet dit gebeuren binnen de grenzen van de Grondwet en het EVRM en met respect voor ieders vrijheid en geloof, via een rationele islam.

De levensbeschouwelijke vakken zijn de bevoegdheid van de levensbeschouwelijke instantie. De leerplannen moeten in overeenstemming zijn met de internationale en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder. Daarnaast mogen ze niet in strijd zijn met de bekrachtigde eindtermen en ontwikkelingsdoelen. In dit kader heb ik in januari één voltijdse equivalent aan de onderwijsinspectie toegevoegd die instaat voor het inhoudelijk doorlichten van de leerplannen en het lesmateriaal. Dit zal de leerkrachten ondersteunen bij hun lesopdracht.

Indien een leerkracht zich niet houdt aan deze voorwaarden, wordt een procedure ingezet. Deze namiddag komt de onderwijsinspectie langs in de commissie, heb ik begrepen. Daar kunnen ook een aantal maatregelen worden genomen: zowel voor het erkenningsonderzoek van een nieuwe instelling als voor de doorlichting kan de inspectie levensbeschouwelijke vakken een aanvullende, maar specifieke opdracht krijgen van de inspecteur-generaal.

De inbreng van de inspecteurs-adviseurs levensbeschouwelijke vakken kan belangrijk zijn bij de beoordeling van de erkenningsvoorwaarden die bepaald worden. Daar zijn ook wel hefboomen.

Zoals u ook weet, heb ik recent een akkoord bereikt met de Moslimexecutieve om er, wat de scholing van de leerkrachten islam betreft, voor te zorgen dat in de toekomst iedereen een erkende opleiding volgt die minstens een master- of bacheloropleiding is. Dat is een cruciale en noodzakelijke stap voorwaarts om de kwaliteit van het islamonderwijs in onze scholen te verbeteren. Mevrouw Sminate heeft me daar een paar weken geleden al een actuele vraag over gesteld.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt in eerste instantie verwezen naar de Brusselse problematiek, of het feit dat deze problematiek zich voornamelijk in Brussel voordoet vermits men daar nu ook een overleg gaat plannen met de Moslimexecutieve en met de betrokkenen. U zegt dat er in het verleden al gelijkaardige signalen zijn geweest, maar wat heeft men daar dan precies mee gedaan? U zegt dat leerkrachten zouden kunnen worden ontslagen wanneer zij worden betrapt op het verspreiden van dergelijke hatelijke radicale boodschappen via de islamlessen aan jonge moslimleerlingen.

Maar het feit dat er blijkbaar tot nu toe nog niemand is ontslagen, of het feit dat dit aan het licht is gekomen doordat hierover een artikel in Knack is verschenen, wil toch zeggen dat in mijn ogen de inspectie haar werk niet voldoende of niet goed genoeg heeft gedaan. Als je de omvang van het probleem ziet, zoals het artikel in Knack het beschrijft, hadden er toch al eerder lichten op rood moeten springen. Ook als je weet dat onder andere Jacky Goris, hoofd van het Brusselse gemeenschapsonderwijs, al regelmatig zorgwekkende signalen over radicalisering in het Brusselse onderwijs de wereld in heeft gestuurd. Dan denk ik dat de Inspectie tot nu toe wat dit betreft voor een deel in gebreke is gebleven.

Minister, u hebt niet aangegeven of dit nu ook een kwestie is van een georkestreerde angstcultuur, die ook in scholen in Vlaanderen aanwezig is. Dat bleek althans uit het artikel in Knack. Ik heb er daarnet naar verwezen. De auteur zei dat we deze problematiek in heel België, van de kust tot Voeren, zien terugkomen in de islamlessen. Ook de dubieuze Koranschooltjes spelen hierin een slechte rol. Ik heb u hierover al eerder ondervraagd. Het bedroeft mij dat er vanuit de overheid geen enkele controle is op die Koranscholen in Vlaanderen.

Minister, hebt u aanwijzingen dat dit ook in scholen in Vlaanderen het geval is, dat men daar even verontrustende signalen heeft opgevangen over het islam-onderricht? Zo ja, in welke mate kunnen wij de inspectie versterken en voldoende uitrusten om dit fenomeen niet alleen zo snel mogelijk te detecteren maar vooral in de toekomst te vermijden?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik wil beginnen met een anekdote uit mijn familiegeschiedenis. 65 jaar geleden was mijn grootvader een 'elektriker', een elektricien. Hij had zich een bouwpakket aangeschaft. Dat was het eerste televisietoestel dat bij ons in het dorp verscheen. Hij had dat in de vitrine staan. Daarop kon hij beelden van de Nederlandse Omroep Stichting (NOS) tonen. Het Nationaal Instituut voor de Radio-omroep (NIR) zond nog geen beelden uit. Op die manier deed de tv zijn intrede in dat Kempische dorp. En wat gebeurde er met mijn tante, die toen kleuter was in de kleuterschool? Zij werd door het nonneke voor de hele klas bestempeld als slachtoffer omdat bij haar de duivel in huis was.

Ik vertel deze anekdote naar aanleiding van deze vraag omdat wij ons anno 2017 zoiets niet meer zouden kunnen inbeelden in ons onderwijs. Wij stellen dikwijls vast dat er een spanning zit tussen wat enerzijds inderdaad wordt verwacht in ons onderwijs en wat er blijkbaar heden ten dage toch wel naar voren komt wanneer het over levensbeschouwelijke vakken gaat. Minister, ik ben altijd een pleitbezorger geweest van levensbeschouwelijk onderwijs in ons onderwijs. Dat is ook een element in onze samenleving, welke keuze je ook maakt. Ik bots dan inderdaad op die spanning tussen de vrijheid die we geven aan levensbeschouwingen om in ons leerplichtonderwijs aanwezig te zijn, en anderzijds de contouren die wij anno 2017 vastleggen in de Grondwet, in het EVRM en noem maar op, in wat wij gemeengoed vinden in het begin van de 21e eeuw.

Minister, uw antwoorden op de vragen stemmen mij enigszins tevreden. Maar ik zou toch willen oproepen tot een blijvende alertheid, want dat zijn dingen die echt niet kunnen. Er worden maatregelen genomen om ook in het islamonderwijs de kwaliteit op te krikken. Wij geven de katholieke catechese ook niet meer zoals die 65 of 100 jaar geleden in Vlaanderen werd gegeven. Ook daar zijn evoluties. Daarom vertelde ik daarnet die anekdote. Wij moeten er dus zorg voor dragen dat de manier waarop de islam in Vlaanderen wordt onderwezen de garantie bevat dat bepaalde regels worden gerespecteerd die wij in onze West-Europese samenleving hanteren. Ik denk dat we daarover straks ook vragen kunnen stellen aan de inspectie.

Minister, ik stel u de vraag die mevrouw Sminate naar voren schoof: in hoeverre kunnen wij in de toekomst de inspectie en de controle op de levensbeschouwelijke vakken versterken en verder uitbouwen, los van het feit dat wij zouden willen interveniëren in de levensbeschouwing an sich? Wij moeten de garantie blijven beogen dat de basisregels niet geschaad worden en dat de rechten van het kind in dezen ten volle gerespecteerd worden.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, dit thema houdt mij lokaal al een paar jaar bezig. En dan heb ik het niet specifiek over alleen maar angstcultuur, maar vooral over de sterkte of zwakte van leerkrachten in levensbeschouwelijke vakken. Mijnheer Janssens, ik kan in elk geval getuigen dat in mijn thuisstad sterke leerkrachten islamitische godsdienst, die hun eigen geloof echt wel kennen en die tegengas kunnen geven, de afgelopen jaren van onschatbare waarde zijn geweest om te vermijden dat er nog veel meer jongeren zijn geradicaliseerd en/of vertrokken naar het buitenland. Collega's uit andere steden vertellen mij net hetzelfde verhaal.

Maar er zijn niet alleen sterke leerkrachten, dat is hier al verschillende keren aangehaald. Er wordt een traject gelopen door de verschillende overheden. U vermeldde het GO! dat die inspanningen doet. Ik zie ook de inspectie zelf. Zeker de inspecteur van de provincie Antwerpen verdient daar alle lof. Want die man crost het hele land door en is overal elke dag aan het werk om mensen te versterken, in de hoop zo snel mogelijk zo veel mogelijk leerkrachten levensbeschouwelijke vakken (LBV) islamitische godsdienst te versterken en zo te kunnen helpen bij deradicalisering. Mensen die op dat vlak sterker in hun beroep staan, kunnen ook aan dit soort zaken het hoofd bieden.

Wat mij niet volledig duidelijk is, minister, is hoe groot dit probleem is binnen het onderwijs. In de tweede ronde heeft de heer Janssens dat ook gevraagd. Want afgaande op het artikel en de commentaren, is het een amalgaam. Ik weet niet of het Franstalige scholen in Brussel zijn of dat het zeer veel Nederlandstalige scholen zijn. Ik weet niet of het in Vlaanderen is of daarbuiten. Maar ik merk wel dat het vaak gaat over islamlessen in al dan niet erkende moskeeën.

Als het zou gaan om lessen binnen erkende moskeeën, denk ik dat minister Homans binnen de Vlaamse Regering daarin ook een rol te spelen heeft. Minister, is er daarover binnen de regering tussen uzelf en minister Homans de afgelopen maanden en weken overleg gepleegd om daarin samen op te treden?

Wat de collega's van die leerkrachten LBV en dan vooral de directies betreft, vind ik het heel goed dat u nog eens hebt onderstreept wat een directeur wél kan doen. Ik ontmoet nog altijd directeurs of collega's van inrichtende machten die redelijk onzeker zijn, soms zelfs onwetend, over welke rol zij kunnen spelen ten opzichte van het bewaken van de kwaliteit van alle LBV-vakken die in hun school worden gegeven. Het gaat dan niet uitsluitend over islam, maar ook over niet-confessionele zedenleer, rooms-katholieke godsdienst, joodse godsdienst.

Zij mogen lessen bijwonen, ze mogen kijken naar de rol die ze spelen binnen het team, kunnen teamopdrachten opnemen, op de speelplaats aanwezig zijn, bij klassenraden aanwezig zijn. Bij zulke activiteiten kan het zeker helpen dat de communicatie toch nog eens – tot uit den treuren – wordt meegegeven, ook door de pedagogische begeleiding en de reguliere inspectie, naar directies en collega-leerkrachten, dat het niet zo is dat wat er in die klas gebeurt volledig los zou staan van het reguliere onderwijs en dat niemand daar enig zicht op zou hebben.

Ik wil ook onderstrepen, namens een aantal collega's uit het officiële onderwijs, dat, als men contact opneemt met de inspectie levensbeschouwelijke vakken – in het meervoud – er de laatste jaren echt een evolutie in is geweest. Zelfs directies zeggen mij dat als er problemen zijn met leerkrachten LBV, er sneller kan worden opgetreden en wordt opgetreden dan mochten dezelfde soort problemen zich voordoen met leerkrachten binnen het reguliere onderwijs.

Elke bangmakerij, elke slechte leerkracht op dat vlak is er een te veel, ook voor onze fractie. Laat dat duidelijk zijn. Maar vooraleer het allemaal op één hoop wordt gegooid en ook de goede mensen in dezen, zowel bij de levensbeschouwelijke inspectie als bij de levensbeschouwelijke leerkrachten, aan de schandpaal worden genageld, wilde ik toch ook wel de andere kant van de medaille meegeven, van op het terrein.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega, ik heb drie elementen aangestipt.

Minister, fundamenteel is dat u stelt – en zeer terecht – dat de internationaal-rechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder moeten worden geëerbiedigd.

Twee, de inspecteur-adviseurs levensbeschouwelijke vakken hebben hierin een zeer belangrijke rol.

Drie – en dat blijkt niet alleen uit het gesprek dat we nu hebben, maar ook uit vroegere gesprekken die we al gehad hebben in deze commissie en ook in de plenaire vergadering – een blijvend werkpunt is hoe dan ook de kwaliteitsvolle opleiding van mensen die islamitische godsdienst geven. Dit blijft hoe dan ook een belangrijk werkpunt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb eerst een algemene opmerking. Ik heb soms het gevoel dat ik op dit ogenblik een achterstand van veertig jaar aan het inlopen ben. Als we zien hoe we nu pas maatregelen nemen rond de verplichte diplomering van leerkrachten islam, hoe we proberen heel kort op de bal te spelen, hoe er stappen voorwaarts worden gezet, dan kan ik niet anders dan besluiten dat er in het verleden minder aandacht voor is geweest. Die aandacht nu is volgens mij zeer terecht.

Ik probeer op alle fronten vooruitgang te boeken. Maar ik wil jullie, ingaand op wat de heer De Ro zei, een mooie anekdote meegeven. Niet over mijn grootvader, want die was geen elektricien, maar spoorwegaarbeider – al heeft de anekdote wel iets met de spoorwegen te maken.

Gisteren ben ik met de trein naar Antwerpen gegaan, wat in de heenreis fantastisch was, want ik kwam op tijd aan om de verkiezing Leraar van het Jaar bij te wonen. Een van de genomineerde leraren was een leerkracht islam. Het was zeer ontroerend om vast te stellen hoe de leerlingen in filmpjes zijn – want

het was een man en hij zat in de zaal – verwezenlijkingen loofden en de manier waarop hij met zijn leerlingen omgaat. Dat deed mij bijzonder veel plezier.

Dat speelt in op wat u zegt, mijnheer De Ro: er zijn echt heel veel leraren die een grote meerwaarde zijn, ook als het gaat over levensbeschouwelijk onderricht. Maar we moeten kort op de bal spelen. We moeten ervoor zorgen dat ze degelijk en goed zijn opgeleid, dat er kansen zijn voor professionalisering en dat, als er inbreuken zijn op het EVRM, op de Grondwet, er wordt ingegrepen en dat directieleden inderdaad goed weten dat ze lessen kunnen bijwonen, dat ze kunnen ingrijpen naar de leerkracht toe, dat er tal van kanalen zijn waarop ze een beroep kunnen doen. De mensen die het in onze scholen niet nauw nemen met de regels of waarover er zorgen zouden zijn, moeten eruit. Zo eenvoudig is het. Daarvan moeten we met z'n allen werk maken.

Ik heb geen vat op wat er in de Koranscholen gebeurt. Ik heb u dat al vaker gezegd. De Koranscholen situeren zich in de vrije tijd. Stel dat we alle levensbeschouwingen uit het onderwijs zouden halen, dan blijft de beleving van levensbeschouwingen beperkt tot de private sfeer en heb je er helemaal geen vat meer op. Dan zou het ook onmogelijk zijn dat goede elementen, zoals die leraar van gisteren, een meerwaarde via het onderwijs zouden kunnen zijn.

Voor mij is het echt van belang dat we ingrijpen. Ik denk dat ik echt probeer te doen wat kan. Mijn medewerkster overlegt ook bijzonder veel met de EMB en ik merk dat de EMB ook stappen voorwaarts gezet. Collega Janssens, gisteren stelde u een vraag over de ramadan. We hebben contact opgenomen met de EMB die onmiddellijk een communicatie heeft gedaan. Ik zie dat als stappen voorwaarts om ook echt uit de positie te geraken van 'jullie willen niet meewerken'. Ik hoop dat deze flow kan worden aangehouden want collega's, ik ben het ermee eens dat er nog werk aan de winkel is. Dat wil ik zeker niet verbloemen, maar we proberen op een positieve en constructieve wijze te werken. Ik zie ook dat het officieel onderwijs en het GO!, maar ook het katholiek onderwijs via de dialoog-school, echt proberen om banden te smeden en de kwaliteit van de opleiding een stuk beter te maken.

Ik wil best de directies nog eens op de hoogte brengen van wat ze kunnen doen. Ik stel toch wel vast dat, als het gaat over de evaluatie van leerkrachten, directies dat nog altijd niet echt als een stukje bedrijfsvoering beschouwen. Ik vind het vrij logisch dat men evalueert en lessen bijwoont. Het gaat niet alleen over lessen levensbeschouwing, want het is gewoon van belang dat men daar werk van maakt. Ik wil best nog eens een communicatie doen naar de scholen of het als aandachtspunt meenemen in een volgende ronde op welke manier je met evaluaties omgaat of hoe je dat op de best mogelijke wijze doet. Dat is geen enkel probleem.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, op een van de belangrijkste vragen hebt u nog niet geantwoord. In welke mate worden we hiermee in Vlaanderen geconfronteerd? In uw eerste antwoord ging het voornamelijk over Brussel terwijl uit het artikel blijkt dat toch wel heel wat scholen of gemeenten in Vlaanderen hier ook betrokken partij in zijn, althans zo blijkt uit het onderzoek van Montasser AlDe'emeh. U hebt niet gezegd in welke mate u op de hoogte bent dat we dergelijke signalen ook ontvangen in scholen in Vlaanderen. Maar goed, ik kom er ongetwijfeld op een later moment nog op terug.

Minister, zoals we uit uw verhaal niet mogen concluderen dat één zwaluw de lente maakt, zo ga ik ook niet beweren dat alle islamleerkrachten over dezelfde kam moeten worden geschoren. Omdat ik zelf geen controle kan uitoefenen op die islamleerkrachten, beroep ik mij op signalen die ik in de media opvang, zoals van Montasser AlDe'emeh en zijn recent onderzoek, maar ook van Jacky Goris die zich

al in eerdere interviews liet ontvallen dat islamleerkrachten zich vaak beroepen op extremistische teksten en dat er wel degelijk een probleem is van radicalisering.

Ik ben dus van mening dat we niet alleen in het verleden maar ook vandaag de dag te laks met dergelijke verontrustende berichten omgaan om de moslims toch maar niet veel voor het hoofd te stoten. Ik denk dat er in het verleden te weinig aandacht aan is besteed, maar ook dat er vandaag veel te laks wordt opgetreden. Minister, zoals u weet, maken zachte heelmeeesters stinkende wonden, en daar zien we ook de gevolgen van. De radicalisering neemt toe, zowel via het islamonderwijs, de Koranscholen, de moskeeën enzovoort. En dan komen we tot de pijnlijke vaststelling dat nu zelfs kwetsbare kinderen, jonge mensen, van jongs af aan worden gehersenspoeld.

Minister, ik wil u oproepen om toch kordater op te treden dan tot nu toe het geval is om te voorkomen dat nog meer jonge moslims dan nu het geval is, zich ontpoppen tot tikkende tijdbommen in onze samenleving.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opvolging van het advies van de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand – 2202 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag is een opvolgingsvraag over de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand, een materie die ons uiteraard ten zeerste aanbelangt.

In 2015 en 2016 kwam de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand verscheidene keren samen om zich te buigen over de noden van het onderwijs in deze regio. Het werk van deze groep resulteerde in een eindrapport dat in oktober 2016 op de ministerraad van de Vlaamse Regering ter sprake kwam. De taskforce leverde aanbevelingen op het vlak van infrastructuur, taalbeleid en de samenwerking tussen onderwijs en welzijn. Een van de grootste uitdagingen is het stijgende aantal leerlingen dat in de toekomst in de Vlaamse Rand naar school zal gaan. Binnen vier jaar zouden er bijna 1000 leerlingen extra bijkomen in het basisonderwijs, terwijl in het secundair onderwijs de groei nog groter zou zijn met zo'n 1600 extra leerlingen.

Om een antwoord te bieden op deze groei, besliste de Vlaamse Regering om voor de periode 2016-2018 11,2 miljoen euro vrij te maken. Hiermee worden in verschillende gemeenten in de Rand extra plaatsen gecreëerd. In 2018 zal er een nieuwe capaciteitsmonitor worden afgenomen om na te gaan hoe groot de noden in de toekomst zullen zijn.

Daarnaast blijkt dat er de afgelopen vijf jaar bijna 30 procent meer Brusselse leerlingen onderwijs volgden in de Vlaamse Rand. Dit zou onder meer liggen aan het feit dat ouders in een school in het Vlaamse Gewest geen verplichte taaltest moeten afleggen zoals dat voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel wel het geval is. Indien dit klopt, dreigen extra investeringen in het Vlaams onderwijs in Brussel slechts in beperkte mate de Brusselse druk op het onderwijs in de Vlaamse Rand te verlichten.

Minister, op welke wijze werden de adviezen van de taskforce met betrekking tot het taalbeleid reeds in de praktijk gebracht? Hoe zullen ze in de toekomst verder worden uitgewerkt?

Op welke manier werd er een gevolg gegeven aan de adviezen inzake infrastructuur en de betere samenwerking tussen onderwijs en welzijn? Hoe wordt dit in de toekomst voortgezet?

Hoe kunt of wilt u vermijden dat Brusselse ouders de taaltesten van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel ontwijken waardoor meer kinderen in de Rand terecht komen?

De voorzitter: Ministers Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, de Vlaamse Regering heeft op 21 oktober 2016 een uitgebreide beleidsreactie geformuleerd op het advies van de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand. U vindt dat bij de mededelingen, mededeling 0398 van de Vlaamse Regering 2016.

Wat het taalbeleid betreft, kan worden verwezen naar de conceptnota 'lerarenopleidingen versterken' die in maart 2016 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Die nota zet uitdrukkelijk in om leraren beter voor te bereiden op een toenemende diversiteit. Ook in de moderniseringsnota's voor het secundair onderwijs zijn een aantal maatregelen opgenomen – zoals de participatie aan het kleuteronderwijs verhogen – die intussen al in uitvoering zijn.

Om de expertise van het Ondersteuningscentrum Brussel (OCB) rond talenbeleid en ouderbetrokkenheid te ontsluiten voor scholen in de Vlaamse Rand, zijn in eerste instantie de pedagogische begeleidingsdiensten aan zet. Zij hebben de opdracht die voorheen bij de vzw Voorrangsbeleid Brussel (VBB) lag om taalbeleid in de Rand te ondersteunen immers overgenomen en van hen wordt dan ook verwacht dat ze deze rol prioritair opnemen. Het advies gaf aan dat er meer nood is aan samenwerking tussen scholen onderling en tussen scholen en externe partners om het taalbeleid te versterken. De Vlaamse Regering onderschrijft de meerwaarde van samenwerking en wil in uitvoering van de engagementen rond bestuurlijke optimalisering binnen onderwijs een omgeving faciliteren waarbij de samenwerking makkelijker vorm kan krijgen. In het najaar van 2017 plannen we in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten een studiedag over meertaligheid voor de scholen uit de Vlaamse Rand. Dit sluit aan bij de vraag om het beleidsgericht onderzoek beter te valoriseren.

Collega Segers, ik wil het toch nog eens herhalen. In de periode 2016-2018 ontvangen verschillende gemeenten in de Vlaamse Rand samen 11,2 miljoen euro aan extra capaciteitsmiddelen. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ontvangt 30 miljoen euro aan extra capaciteitsmiddelen voor die periode. Voor de Brusselse regio gaat het dus om ongeveer 41 miljoen euro extra middelen in de periode 2016-2018 om scholen uit te breiden of volledig nieuw te bouwen. U kent wellicht de verdeling van de capaciteitsmiddelen. Ik kan ze als bijlage meegeven, maar ik zal ze ook nog eens geven: Sint-Pieters-Leeuw krijgt 3,2 miljoen euro; Grimbergen 3,2 miljoen euro; Meise 1,8 miljoen euro; Halle 1 miljoen euro; Wemmel 1 miljoen euro; Machelen 1 miljoen euro.

Als je dat vergelijkt met de vorige periode, dan is het de eerste keer dat we zo sterk inzetten op gemeenten in de Rand, net omdat we weten dat er capaciteitsnoden zijn in de Rand.

Ik vind het wel zeer belangrijk dat de toegekende capaciteitsmiddelen zo snel mogelijk effectief in de praktijk in uitbreiding resulteren. Met het vrijmaken van middelen ben je natuurlijk niets als er geen effectieve bouw uit de grond rijst.

Ik geef u enkele cijfers van de actuele uitvoeringsgraad van de capaciteitsmiddelen in de periode 2010-2015 voor de Vlaamse Rand. Voor Asse heeft de taskforce een totaalbedrag van 5,4 miljoen euro toegekend en er zijn 0 procent

van de werken uitgevoerd, 80 procent van de werken gestart en 20 procent nog niet gestart. Er is dus nog geen effectieve realisatie. Grimbergen kreeg 5,216 miljoen euro, 0 procent van de werken is uitgevoerd, 35 procent van de werken is gestart en 65 procent is nog niet gestart. Sint-Pieters-Leeuw krijgt 2,6 miljoen euro, 0 procent is uitgevoerd, 0 procent is gestart en 100 procent moet nog worden uitgevoerd. Voor Halle is 2,8 miljoen euro vrijgemaakt, 26 procent van de werken is uitgevoerd, 7 procent is gestart en 67 procent is nog niet gestart. Collega Segers, we hebben dus middelen vrijgemaakt, maar ik wil ook wel effectieve plaatsen zien op het terrein. Lokaal moet men ook voldoende 'sense of urgency' aan de dag leggen. Als er vragen zijn over de manier waarop de dossiers lopen, dan helpen wij graag verder.

Wij volgen de uitvoeringsgraad zeer in detail op. Dat is geen enkel probleem. Ik wil zeker in de toekomst nog nieuwe capaciteitsmiddelen toekennen aan scholen zodra er ook extra middelen ter beschikking worden gesteld, maar daarvoor heb ik mijn lieve collega's in de regering nodig om extra middelen op de agenda te krijgen. Ik zal ze zeker vragen, maak u daarover geen zorgen.

Wat de samenwerking tussen Onderwijs en Welzijn betreft, wijs ik vooral ook op het belang van het delen van schoolinfrastructuur en het multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen. Ik blijf voortdurend op die nagel kloppen. Ik zie dat op het terrein in de positieve zin evolueren. Het gaat ook niet alleen om een samenwerking tussen onderwijs en welzijn, maar ook tussen onderwijs en sport. Er was enorm veel enthousiasme om tot het delen van infrastructuur over te gaan. We hebben al aan 53 scholen middelen gegeven. We overwegen om een nieuwe oproep te doen om nog meer scholen de kans te geven hun infrastructuur geschikt te maken om te delen.

De voorrangregeling voor kinderen van Nederlandstalige ouders in Brussel maakt al geruime tijd deel uit van onze regelgeving. Aanvankelijk was die regeling gebaseerd op een verklaring op e.e.a. De decreetgever heeft dan beslist om dit te vervangen door een objectief systeem waarbij ouders hun kennis van het Nederlands moeten bewijzen aan de hand van attesten, voor zover ze zelf geen onderwijs in het Nederlands hebben gevolgd. Het was de keuze van de decreetgever om deze regelgeving aan te scherpen. De schoolpendel vanuit Brussel naar scholen in de Vlaamse Rand kent inderdaad een stijgende lijn. Welke rol de voorrangregeling in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel daarin speelt, is niet helemaal zeker. De demografische druk in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de aantrekkingskracht van het Nederlandstalig onderwijs spelen wellicht voorname rol. Als ik Franstaligen ontmoet in Brussel, merk ik hoe onvoorstelbaar aantrekkelijk het Nederlandstalig onderwijs is. Op zich is dat natuurlijk een goede zaak, maar het zet wel veel meer druk op de capaciteit, dat besef ik zeer goed. We proberen daar zo goed mogelijk in te investeren.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Minister, ik dank u voor uw omstandige toelichting bij een aantal onderdelen. Ik denk dat er inderdaad goede stappen zijn gezet. U hebt ze perfect vermeld. Het was de bedoeling om eens de stand van zaken te vernemen. Ik hoor dat het de goede richting uitgaat, zeker wat de uitwisseling van expertise betreft rond het taalbeleid Brussel- Rand. Zowel hier als in de commissie Brussel is die materie aan bod gekomen. Ik denk dat het een goede zaak is en het blijkt op het terrein ook te lukken. Dat is dus perfect.

Dan is er de stand van zaken met betrekking tot die extra capaciteitsmiddelen. Ik neem aan dat dit inderdaad in orde komt. U geeft een paar voorbeelden waaruit blijkt dat de uitvoeringsgraad nog op 0 procent staat, maar ik heb toch begrepen dat de geplande werken in gang zijn gezet, dus dat dat spoedig zal volgen.

Wat ten slotte die aantrekkingskracht van het Nederlandstalig onderwijs in de Rand betreft, meer bepaald op Brussel, uiteraard is dat een goede zaak. Ik denk dat dat inderdaad onze kwaliteit en aantrekkelijkheid en de inzet van al die leerkrachten bewijst. Ik denk dat dat een pluspunt is, maar het is uiteraard toch wel een grote kopzorg voor de inwoners van de Rand. Ik kijk dan even naar mijn eigen gemeente, omdat ik dat daar toch het beste kan inschatten. Ik kan getuigen dat dat daar, door aanmeldingen, door de stroom aan leerlingen die zich naar die lokale scholen begeven, niet lukt voor de eigen inwoners. Dat wordt toch wel steeds meer een probleem, zeker als je vaststelt dat die instroom vanuit Brussel dan wel lukt. Ik wijs dan op het element dat in het Inschrijvingsdecreet is gezet van de broertjes en de zusjes en noem maar op.

Minister, als die getallen blijken te kloppen waaruit blijkt dat die instroom de komende jaren nog groter zal worden, dan hoop ik dat deze commissie, maar zeker ook u, daarover wil waken, want dit wordt een probleem. Ik geef nogmaals enkel voor mijn eigen gemeente het verhaal van de capaciteitsmonitor even weer. Dat is vooral gebaseerd op geboorten in de lokale gemeenschap, maar dat getal wordt drastisch overschreden door die instroom, en die is niet gekend, en dat geeft net het grote probleem om die capaciteit op middellange termijn correct in te schatten. Dat is toch wel echt een probleem aan het worden. Ik voel dat bij ons, maar na samenspraak met wat andere gemeenten in de Rand merk ik dat het eigenlijk overal hetzelfde is. Misschien kan in de nabije toekomst zeker wat die capaciteitsmonitor voor 2018 betreft toch nog wel eens goed worden bekeken hoe ook dat probleem kan worden aangepakt. Met het rapport en de aanbevelingen van de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand is men in de goede richting bezig, maar daarmee hebben we dan toch alle knelpunten mee. Dat wou ik toch nog even meegeven.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Collega Segers, bedankt voor de vraag, omdat die mij ook de kans geeft om me hierbij aan te sluiten en een paar bemerkingen en vragen mee te geven. Minister, u hebt een belangrijk punt gezegd. Er is inderdaad een afspraak gemaakt met de pedagogische begeleiding dat de helft van de middelen van Voorrangbeleid Brussel moet worden aangewend in de Vlaamse Rand. Nu zou het goed zijn, en ik zal het straks ook aan de inspectie nog eens meegeven, mocht er daadwerkelijk bij de basis- en secundaire scholen van alle netten in de Rand, maar voornamelijk bij de basisscholen, eens worden gepolst hoeveel ze daar al van hebben gemerkt. Ik neem dat zelf altijd mee als ik ergens moet gaan spreken of wordt gecontacteerd en mensen me zeggen dat op tien, vijf, drie jaar de situatie qua samenstelling van de schoolbevolking toch aanzienlijk is veranderd, me zeggen dat ze dat positief willen aanpakken, maar wat in het ijle trappelen. Ze voelen dat ze honderd procent geven, maar niet vooruit geraken. Dan wijs ik hen er altijd op dat het parlement niet over het 'hoe' gaat: als ze zich daar zorgen over maken, dan moeten ze zich wenden tot de pedagogische begeleiding.

Ik heb de indruk dat die middelen wat verdampt zijn, dat er weliswaar goede mensen van Voorrangbeleid Brussel doorgestroomd zijn bij de pedagogische begeleiding, maar dat die niet altijd al hun tijd mogen spenderen aan het bijstaan van die scholen in de Rand die dat het meest nodig hebben. Minister, die vraag kunt u hier onmogelijk beantwoorden, en ik wil ze gerust ook wel op een andere manier of op een ander moment stellen, maar ik zou als parlamentslid wel graag eens het overzicht krijgen van hoe die middelen de afgelopen jaren daadwerkelijk op het terrein zijn geïnvesteerd. Ik krijg immers nu net iets te veel te horen, van directies, maar ook van leerkrachten, dat ze daar nog weinig en soms zelfs niets van hebben gezien.

Collega Segers, dan is er het monitoren van de capaciteit die in de toekomst nodig moet zijn. Dat moet inderdaad voornamelijk op een verscheiden manier worden

bekeken. We hebben daar lange hoorzittingen aan gewijd in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand. Daar werd door professionals meegedeeld aan de Vlaamse Regering dat in die Vlaamse Rand de gewone monitor van de Vlaamse overheid vaak tekortschiet. Dan heb ik het nog niet over de onderwijs-capaciteitsmonitor.

Dit evolueert immers zo snel dat, als men zich alleen baseert op bevolkingsprognoses oude stijl, men dan tekortschiet bij het geven van middelen voor die Vlaamse Rand voor sociale woningen, scholenbouw, welzijnsinstellingen et cetera. Ik meen dus dat de gemeentes van de Vlaamse Rand ter zake misschien tijdig extra informatie moeten bezorgen aan het Ministerie van Onderwijs, aan de Studiedienst van de Vlaamse Regering, om te vermijden dat er opnieuw een gevoel ontstaat dat die evoluties te laat worden opgemerkt. Collega Segers, u draagt echter zelf ook lokaal verantwoordelijkheid. We moeten daar onze collega's ook wel bij de les houden. Ik merk immers nog altijd op vergaderingen dat sommigen uit de lucht vallen als het gaat over capaciteit. Ook in het verleden hebben te weinig gemeentes in de periferie van Brussel tijdig het label van capaciteitsgemeente aangevraagd. Men heeft te weinig zelf studies gedaan en is te weinig zelf met cijfers naar voren gekomen. Anders kan ik niet verklaren dat steden zoals Halle en Vilvoorde al in 2010 hun huiswerk hebben gemaakt en er nog te veel lokale besturen zijn achtergebleven. Dat heeft ook een impact, want als je geen capaciteitsgemeente was, dan kwam je tot voor kort ook niet in aanmerking.

Een ander, niet onbelangrijk punt is het volgende. Er zijn hier ook in de hoorzitting over het inschrijvingsrecht vragen gesteld vanuit de Vlaamse Rand om bijvoorbeeld een andere taal dan het Nederlands als thuistaal toe te voegen als criterium voor de dubbele contingentering. Dat was in de Rand een vraag, wars van de partijgrenzen. Dat is ook in de marge van de Task Force Onderwijs Vlaamse Rand aan bod gekomen, en de collega's Helsen en Van Dijck kunnen getuigen dat in de werkzaamheden achter de schermen voor een nieuw Inschrijvingsdecreet een andere taal dan het Nederlands als thuistaal in ieder geval al heel lang principieel is goedgekeurd als criterium voor de dubbele contingentering. We staan ter zake echter in totaliteit nog niet verder. Als u zelf ook uw ervaring kunt meedelen aan collega's binnen uw fractie, dan kunnen we ter zake misschien wat verder gaan.

Minister, qua uitvoering vind ik dat u volkomen gelijk hebt als u ons allemaal op het lokale vlak achter de veren zit om met die middelen, als ze dan ter beschikking zijn, zo snel mogelijk capaciteit te creëren. Ik denk, en ik heb dat al meerdere keren hier gezegd, dat er wel het specifieke geval is, zowel voor Brussel als voor de Vlaamse Rand, dat de beschikbare terreinen en gronden beperkt zijn en dat nergens anders in Vlaanderen de prijzen van de gronden zo hoog liggen. Het aankopen van gronden via middelen van het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) of capaciteitsmiddelen zit niet in de scope. Het is ook niet bepaald zo dat er in de profielen van de gemeentes in de Vlaamse Rand veel grote leegstaande gebouwen zijn waar een school kan worden ingericht. Vaak heeft de bewoning daar al vaak promotoren, die meer centen hebben dan scholen, ertoe aangezet om lege fabriekspanden of bedrijfsterreinen in te palmen voor hun projecten. Welzijnsinstellingen hebben hetzelfde probleem: zij vinden ook geen ruimte om te bouwen. Ik wil toch wel bijzondere aandacht vragen voor die regio, waar we met zijn allen graag fietsen tijdens het Gordelfestival, maar waarover voor de rest in het parlement door mensen die niet van de streek zijn al eens wordt gedacht dat het een groene, rijke regio zonder problemen is. Quod non.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, wat die middelen betreft, en die verdamping waar u het over heeft, u weet dat we de middelen niet hebben gekleurd, maar we hebben wel een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Voor mij is het

dus echt wel van belang dat die samenwerkingsovereenkomst ook wordt nageleefd. Als u dus signalen hebt dat de middelen ergens verneveld zouden zitten en dat er geen bijstand meer is, dan vind ik dat een zeer ernstig signaal. Ik zal dus zeker ook vragen aan mijn mensen dat ze dat bekijken. We hebben, zonder te kleuren, gezegd welke de manieren zijn waarop wordt samengewerkt. Ik zal bekijken hoe snel we daarvan een evaluatie kunnen maken. Ik kan dus nog niet zeggen of het al dan niet zo is, maar ik kan u wel meegeven dat die evaluatie er komt.

Mijnheer Segers, u verwees eventjes naar Dilbeek. Ik denk dat wat de heer De Ro zegt, juist is: als je grote verkavelingsprojecten doet, dan is het goed om een sociale clausule in te bouwen.

U weet dat de Vlaamse Regering het ook mogelijk maakt dat er tijdelijk, voor achttien jaar lokalen worden gehuurd door scholen. Ik vind dat trouwens een zeer goede zaak. Deze regering heeft het mogelijk gemaakt dat, als je een grote verkaveling hebt, ervoor wordt gezorgd dat er een kleine zone voor gemeenschapsvoorzieningen is. Als er afspraken worden gemaakt met de verkavelaar, dan kan een school daar tijdelijk een vestigingsplaats hebben, bijvoorbeeld voor zes, voor twaalf jaar. Ik denk dat het maximum achttien jaar is. Dat is goed, want zo krijg je ook kleuterscholen dicht bij de plaats waar jonge gezinnen zich vestigen.

Gisteren was de laatste dag om de nieuwe DBFM-projecten (Design Build Finance Maintain) in te dienen. Ik heb vernomen, zij het onder voorbehoud, dat Dilbeek daadwerkelijk een project heeft ingediend. Dat zou positief zijn, maar we moeten natuurlijk nog bekijken, als er een project is ingediend, of dat ontvankelijk en in orde is. Dat weten we niet, maar dat zou een stap voorwaarts zijn, mocht men die sprong ook mee maken.

Mijnheer Segers, wij voorzien een nieuwe capaciteitsmonitor in 2018. Wat de schaarste betreft met betrekking tot de projecten, ik heb heel recent een bijzonder interessant onderhoud gehad met collega Vanhengel, omdat we aan het bekijken zijn of we de handen niet enigszins kunnen ineenslaan. Ik kan niet zelf bouwen. Dat is aan de initiatiefnemers. We kunnen echter wel bekijken als beleidsmakers of er inderdaad geen oude sites zijn daarvoor. Op heel grote sites zouden we scholen zelfs kunnen samenbrengen. Daarvoor kan men samen grote DBFM-projecten indienen. Daarover zijn op dit ogenblik ook gesprekken bezig.

We helpen dus echt mee. Ik heb niet willen stigmatiseren. Ik heb niet met die cijfers willen zeggen dat het allemaal de schuld is van de steden of van de scholen. We helpen mee actief zoeken. Ik heb er echter op willen wijzen dat we echt wel in middelen voorzien, en ik denk dat dat de verdienste is van deze legislatuur. We moeten echter nog proberen de middelen omgezet te krijgen in stoeltjes voor klassen, want dat is natuurlijk het enige dat de druk op het terrein een beetje kan verlichten.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Ik had het ook in mijn inleiding gezegd: dit is een beetje een opvolgingsvraag omtrent die Task Force Onderwijs Vlaamse Rand. Dat initiatief is in de vorige legislatuur gestart, maar hier nu uitgevoerd. Ik denk dat inderdaad blijkt dat, als men in een regio dat soort problemen heeft, dat toch wel een bijzondere aanpak vraagt. Ik meen hier toch wel te mogen vaststellen dat er op de meeste van deze punten duidelijk vooruitgang is, waarvoor dank. Ik dank u uiteraard ook voor het zeer specifieke lokale nieuws, maar wat dat betreft, gaan we afwachten tot de verdere dossiers in orde zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Joris Poschet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanspreekpunten inzake jeugdcriminaliteit voor scholen bij de lokale politiezone
– 2173 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, minister, op de informatiepagina voor scholen die gewijd is aan antisociaal gedrag op school en die deel uitmaakt van www.ond.vlaanderen.be, de officiële website van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, is er onder meer informatie beschikbaar over de "aanstelling van aanspreekpunten jeugdcriminaliteit voor scholen bij de lokale politie", namelijk op http://www.ond.vlaanderen.be/antisociaalgedrag/maatregelen/informatie_scholen.htm.

Daarbij wordt verwezen naar de omzendbrief PLP 41 van toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Dewael van 7 juli 2006. Met die omzendbrief besliste de minister dat elke lokale politiezone een aanspreekpunt jeugdcriminaliteit voor de scholen moet aanduiden. Die persoon staat, aldus de website, in voor de samenwerking tussen school en politie bij de aanpak van fenomenen als 'steaming', druggebruik, drugsverkoop, geweld, spijbelen enzovoort. Met deze omzendbrief heeft de minister van Binnenlandse Zaken een uitdrukkelijke opdracht gegeven aan de lokale politie om die problematieken samen met de scholen aan te pakken.

De ervaring leert dat wanneer een school wordt geconfronteerd met een specifiek veiligheidsprobleem, samenwerking met die lokale politie een meerwaarde kan zijn voor het bevorderen van een veilige schoolomgeving in de meest brede zin van het woord.

Bovendien kan het voor scholen nuttig zijn om regelmatig, bijvoorbeeld jaarlijks, contact te hebben met hun aanspreekpunt bij de lokale politie om een aantal aandachtspunten op te lijsten en te bespreken, en om alle nodige contactgegevens uit te wisselen.

Ook in de brochure 'Handvatten voor de preventie, de aanpak en omgang met radicalisering binnen onderwijs' van 20 maart 2017 wordt verwezen naar een "Vast aanspreekpunt politie. Sinds 2007 bestaan er samenwerkingsafspraken tussen scholen en lokale politiezones in het kader van de federale omzendbrief PLP 41."

Daarom is het belangrijk dat scholen een vlotte toegang hebben tot het genoemde aanspreekpunt bij de lokale politie. De genoemde onderwijswebsite verwijst scholen daarvoor naar de website InfoZone, waar ze kunnen opzoeken wie het aanspreekpunt is in hun politiezone. Het concept van de genoemde website lijkt echter niet of niet langer toe te laten dat scholen op een vlotte manier het gezochte aanspreekpunt kunnen vinden.

Onder meer voor een aantal basis- en secundaire scholen uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad stelt zich het bijkomende probleem dat zij vestigingsplaatsen hebben in verschillende politiezones. Zoals u weet, hebben wij nog altijd zes politiezones, wat enkel via ministerieel besluit kan worden gewijzigd, maar dat is natuurlijk geen puur Brussels probleem, er zullen in Vlaanderen ook wel scholen zijn die vestigingsplaatsen hebben op verschillende politiezonegebieden. Voor die scholen is het nog minder evident om een vlot contact te realiseren met de aanspreekpunten.

In een aantal Brusselse gemeenten zijn al initiatieven genomen om daaraan te verhelpen en om wat veiligheidsoverleg betreft toch een goede informatie-

uitwisseling mogelijk te maken. In een aantal andere gemeenten zijn de initiatieven dan weer eerder beperkt of zelfs onbestaande.

Minister, hebt u aanwijzingen dat de beoogde onderlinge contacten tussen scholen en hun politiezone op een vlotte en kwaliteitsvolle manier worden gerealiseerd? Zijn er ook voorbeelden bekend waar het onderlinge contact moeilijker tot stand komt of verloopt?

Plant u nieuwe initiatieven, mogelijks door een update en verbetering van de genoemde onderwijswebsite, om scholen bijkomend te informeren over de federale omzendbrief die bepaalt dat scholen bij hun lokale politiezone over een aanspreekpunt moeten kunnen beschikken?

Ziet u het mogelijk om in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad een initiatief te nemen of om verkennende stappen te zetten, om tot een gezamenlijk overlegplatform te komen dat is samengesteld uit de contactpersonen van de lokale politiezones en de vergadering van directeurs basis- en secundair onderwijs en waar op regelmatige basis ook gemeenschappelijke afspraken zouden kunnen worden gemaakt over veiligheid in en rond de school?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De federale omzendbrief PLP 41 vormt het aanknopingspunt voor de contacten tussen scholen en de lokale politie. Het doel van deze omzendbrief is onder andere het verbeteren van de samenwerking tussen scholen en politie wat preventie en veiligheid betreft. Ondanks het feit dat deze omzendbrief geen afdwingbaar karakter heeft, hebben zowel scholen als politie er baat bij dat er een vast aanspreekpunt is waar scholen terecht kunnen met hun vragen. Zo is het belangrijk dat wanneer scholen vragen hebben over veiligheid ze altijd weten bij wie ze terechtkunnen. We hebben in de periode na de aanslagen vastgesteld dat het belangrijk is dat mensen weten met wie ze afspraken moeten maken.

Vaak brengt het inschakelen van de politiediensten voor een school een beetje handelingsverlegenheid met zich mee. Daarom is het van belang dat scholen een vertrouwensband opbouwen met hun aanspreekpunt zodat ze, wanneer het nodig is, zonder aarzelen met de politie contact kunnen opnemen. Dit kan gaan van het garanderen van de veiligheid wanneer er een schoolfeest wordt georganiseerd, preventief dus, tot tussenkomst bij een geval van drugs dealen. Er is dus een heel scala aan mogelijkheden.

De werking van deze aanspreekpunten werd al tweemaal, samen met de Vaste Commissie van de Lokale Politie, overwegend positief geëvalueerd. Na de eerste evaluatie in 2008 werd een krijtlijnennota opgesteld om verder te duiden hoe deze samenwerking concreet vorm kan krijgen. Deze tekst legt bondig uit wat de PLP 41 inhoudt, wat een school kan, mag of moet melden aan de politie en wat deze laatste vervolgens doet met deze informatie. Daarnaast geeft de tekst ook heldere informatie voor het eventueel opstellen van een gezamenlijke overeenkomst.

Er is een tweede evaluatie gevolgd in 2012 waarbij een passage over radicalisering werd opgenomen in de krijtlijnennota. Eind 2013 werd de krijtlijnennota in een omzendbrief onderwijs gegoten. Op die manier kregen de scholen een handig naslagwerk over hoe kan worden samengewerkt met de politie.

In de nasleep van de aanslagen in Parijs in 2015 werden scholen sterk geconfronteerd met vragen over de beveiliging van scholen. Via Schooldirect kregen alle scholen extra richtlijnen en tips. Ook de omzendbrief PLP 41 en de noodzaak te voorzien in een vast aanspreekpunt bij de lokale politie werden verschillende keren opnieuw onder de aandacht gebracht, onder andere via Schooldirect en de ronde van Vlaanderen voor schooldirecties.

In tegenstelling tot wat de resultaten van de evaluaties deden vermoeden, signaleerden scholen ons toen dat zij niet op hoogte waren van dit aanspreekpunt. Sommige vooral Brusselse scholen hadden het gevoel van het kastje naar de muur te worden gestuurd.

Wat de rest van Vlaanderen betreft, krijgt mijn administratie gemengde signalen. In sommige politiezones is er een goed contact tussen het aanspreekpunt en de scholen en weten de scholen bij wie ze terecht kunnen. In andere politiezones verloopt dit contact moeizamer.

Uit cijfers die ik op 3 februari 2016 van de lokale politie ontving, bleek dat de helft van de Brusselse scholen en 1 op 3 Vlaamse scholen geen aanspreekpunt had bij de politie, of dit aanspreekpunt niet kende. We vonden het dan ook hoog tijd om in te grijpen. We hebben deze problematiek trouwens zeer uitvoerig besproken tijdens de vergadering van de commissie radicalisering op 16 november 2016.

Naar aanleiding van de verontrustende cijfers over het aantal gekende aanspreekpunten bij de lokale politie, nam ik contact op met minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon en de Vaste Commissie van de Lokale Politie. De Vaste Commissie van de Lokale Politie heeft mij vervolgens een nieuwe, geüpdatete lijst bezorgd van de gekende aanspreekpunten bij de lokale politie. Maar nog altijd was die lijst niet volledig, ongeveer 80 procent van de aanspreekpunten was ingevuld. Via een steekproef stelde mijn administratie ook vast dat bepaalde gegevens uit die lijst niet klopten.

Omdat ik het zelf cruciaal vind dat scholen ook effectief hun aanspreekpunt kennen en kunnen beschikken over de juiste contactgegevens heeft mijn administratie alle Vlaamse en Brusselse politiezones gecontacteerd om de opgegeven namen te dubbelchecken. De relevante contactinformatie en achtergrondinformatie werd vervolgens geïndividualiseerd aan scholen bezorgd via het beveiligde online systeem Mijn Onderwijs op 31 januari 2017. Scholen met verschillende vestigingsplaatsen die vaak ook in verschillende politiezones liggen, krijgen per vestigingsplaats de contactinformatie van de aanspreekpunten te zien. Dat is dus in orde dankzij onder meer het ingrijpen van mijn administratie.

Er is ook discussie ontstaan over de vraag of die lijst publiek kon worden gemaakt. De heer Bart Somers stelde voor die gewoon op internet te plaatsen, maar daar was heel wat commotie over. Wij hebben dan ook het advies van de Privacycommissie gevraagd, en om redenen van privacy heb ik beslist de lijst van aanspreekpunten niet integraal online te plaatsen. Deze informatie kan niet langer teruggevonden worden via de website www.infozone.be. De handvatten waarnaar u in uw inleiding verwijst, werden op dat punt ook aangepast, maar we hebben beslist om via Mijn Onderwijs alle informatie aan de scholen te bezorgen. Elke school kan dus probleemloos zien wie het aanspreekpunt is, maar de lijst met namen is niet online te vinden. Ik heb trouwens van een van de gouverneurs uitdrukkelijk de vraag gekregen dat niet te doen. Na het advies dat we hadden gekregen, hebben we dan voor deze oplossing gekozen.

Omdat ook personeelsverloop en andere evoluties in de werking van de lokale politiezones ervoor zorgen dat er wijzigingen optreden die het bemoeilijken om te allen tijde over een volledig correcte en up-to-date lijst te beschikken, heb ik aan mijn administratie de opdracht gegeven om een beveiligde online databank te ontwikkelen, naar analogie met de CLB-artsen databank. De bedoeling is om schooldirecties toegang te geven tot deze databank met een wachtwoord. Bij wijzigingen in de contactgegevens kunnen de lokale politiezones die zelf aanpassen. Op die manier zullen scholen altijd over de meest recente contactinformatie kunnen beschikken. Tegen het einde van dit kalenderjaar zou deze databank er moeten zijn.

Wat Brussel betreft, heeft mijn administratie de referentiepersonen radicalisering binnen het GO!, de onderwijskoepels en de CLB-netten gevraagd om zich te informeren hoe de scholen de samenwerking met de lokale politie evalueren en na te gaan welke bijkomende noden er nog leven. Op basis van deze feedback zal er een tweede overleg opgestart worden met de Brusselse politiezones, deze keer samen met de onderwijspartners. Ik wil zeker niet vooruitlopen op de conclusies van dit overleg, maar ik ben zeker bereid om een grote rol op te nemen in het oprichten van een gezamenlijk overlegplatform.

Dit zijn grote evoluties, maar ik heb wel gemerkt dat zeggen dat iedereen een contactpunt moet hebben iets gemakkelijker is dan het in de praktijk gerealiseerd krijgen. Ik stel gelukkig wel vast dat er op veel plaatsen in Vlaanderen een heel spontane samenwerking is tussen de mensen van de zones en onze diverse scholen, maar we moeten ervoor zorgen dat geen enkele school op dat vlak in de kou blijft staan.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

Ik denk dat het veiligheidsoverleg de laatste jaren sterk aan belang heeft gewonnen. U hebt een aantal cijfers opgesomd, en daarbij verbaasde het me dat ook in Vlaanderen een op drie scholen geen aanspreekpunt had of het wel had, maar dat niet wist. U hebt gezegd dat het aantal is gedaald tot 80 procent voor de hele Vlaamse Gemeenschap. En dan hebt u nog een individuele communicatie gedaan naar de scholen met hun duidelijke aanspreekpunten per specifieke school zodat de problematiek van de multizonale ligging ook zou kunnen worden opgelost. Hebt u een idee hoeveel scholen er nu gedekt zijn? Zitten we aan 100 procent?

Wat de beveiligde onlinedatabank betreft, hoe zal die up-to-date worden gehouden? U hebt gezegd dat die van onderuit moet worden gevoed, maar zal de administratie dat op de een of andere manier controleren of opvolgen?

Ik wil u alvast danken voor de energie die u hierin stopt. Ik denk dat dat gezamenlijke overlegplatform in Brussel er absoluut moet komen, dat is altijd een uitdaging – we zouden het ook ‘character building’ kunnen noemen – om in Brussel aan beleid te doen. Ik wens u daar in elk geval veel succes bij.

De voorzitter: De heer Cordy heeft het woord.

Paul Cordy (N-VA): Ik heb twee opmerkingen. Als je een contactpersoon hebt bij de lokale politie, is dat niet altijd noodzakelijk de specialist in een specifiek thema. Die persoon zal dan moeten doorverwijzen. Wat de terughoudendheid betreft om dat online te publiceren, zijn er natuurlijk heel veel verschillende diensten en organisaties die op de politie een beroep willen doen. De beste manier om politiedienst lam te leggen, is die te overstelpen met klachten. Dat heeft wellicht voor een deel meegespeeld.

Een andere belangrijke zaak is de uitrol van de Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC) die voor een groot deel de bedoeling moet hebben om de contacten met de verschillende spelers te bevorderen en te komen tot een casusoverleg waarbij zaken kunnen worden behandeld die soms breder zijn en niet alleen een politionele oplossing nodig hebben maar een bredere behandeling. Op die LIVC's is de lokale politie altijd aanwezig, zij kunnen ook doorverwijzen. Ik denk dat zij op termijn belangrijke spelers worden om de veiligheidsproblematiek rond scholen zo breed mogelijk aan te pakken, niet alleen acuut – want dan moet men onmiddellijk bij de politie terecht kunnen – maar ook preventief, bijvoorbeeld voor het uitwerken van een strategie voor een bepaalde problematiek.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik denk dat er geen nieuw platform moet worden opgericht. U kunt de vraag stellen aan de voorzitters van het lokaal overlegplatform (LOP) basisonderwijs en het LOP secundair onderwijs om dit thema op een algemene vergadering te agenderen. Andere LOP's hebben dat al bewezen. Directies kennen de algemene vergadering. Wanneer het in het dagelijks bestuur over iets kleineres of over iets vertrouwelijk moet gaan, kan dat daar eerst worden geagendeerd.

Alvorens opnieuw een platform op te richten, kunnen we optimaal gebruik maken van het platform waar alle directies in een algemene vergadering zitten en waar zo'n thema volgens mij perfect kan worden geagendeerd als een thema dat misschien niet elke keer aan bod moet komen. Er zijn al steden en gemeenten in Vlaanderen die hebben bewezen dat dat een goede basis is om afspraken te maken, ook met betrekking tot andere thema's, met politie of diensten die zich met radicalisering of deradicalisering bezighouden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Ro, de vergadering komt straks samen. Als er daar een vraag is, zal ik er zeker aan meewerken. Het gaat niet over een structuur, maar over een online platform dat daarop geënt is.

Mijnheer Poschet, we hebben in drie fases gewerkt. Eerst was het beperkt, dan 80 procent en nu 100 procent van de scholen. Onze administratie heeft daar een grote inspanning voor geleverd, waarvoor ik haar erkentelijk ben en ook wil danken.

Mijnheer Cordy, ik snap een aantal van uw punten. Maar voor mij is het het een of het andere. Ofwel zeg je in een omzendbrief dat elke school een contactpunt moet hebben, en dan voer je dat uit. Ofwel schrap je de bepaling in de omzendbrief. Maar waar ik niet mee om kan, is dat we in een situatie komen met een duidelijke omzendbrief die stelt dat er een akkoord is gesloten tussen politie en onderwijs, maar dan zegt dat het voor het overige wel een beetje moeilijk is. Dat gaat niet! Het is het een of het ander. Ik merk dat als scholen een contactpunt hebben, het veel gemakkelijker wordt om contact op te nemen. En dat is afhankelijk van waarvoor het is. Meestal zijn het preventieve contactpunten. Dat gaat in de meeste omstandigheden soepel. Als je geen contactpunt hebt, kan er ook geen vertrouwensrelatie ontstaan. Dat is mijn zorg: dat daarin voldoende wordt geïnvesteerd, ook vanuit onze politionele diensten.

Ik heb begrepen van minister Jambon dat hij 100 procent achter die ministeriële omzendbrief PLP 41 blijft staan. Ik kreeg een brief van het overkoepelend orgaan van onze politionele diensten. Het voelde zich wat aangevallen omdat ik had gezegd dat niet iedereen een contactpunt heeft. Daaruit heb ik afgeleid dat de politie het ook heel belangrijk vindt dat die contactpunten er zijn. Ik heb het hun niet kwalijk genomen dat ze mij zo'n brief hebben gestuurd. Het was voor mij van belang dat de zaken met elkaar zouden matchen. U hebt natuurlijk gelijk dat je niet één iemand die alles weet over van alles fulltime kunt vrijstellen. Maar als je eenmaal weet bij wie je moet zijn, kun je de rest wel uitgeklaard krijgen. Het was voor mij van belang dat dit effectief werd uitgeklaard.

Mijnheer Cordy, ik merk aan uw lichaamsmimiek dat u het daarover met mij eens bent. Ik zeg het omdat onze talrijke kijkers uw lichaamsmimiek niet zien.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, ik kan u alleen maar bedanken voor het feit dat u daar een extra inspanning hebt gedaan en dat nu 100 procent van de scholen een contactpunt hebben. Het is nu de volgende stap om inderdaad die

'handelingsverlegenheid' weg te nemen. Sommigen zullen daar iets meer last van hebben dan anderen. We zullen dit in de commissie verder opvolgen, ook voor wat het Brusselse luik betreft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de pensioenhervormingen van de Federale Regering en het belangenconflict dat de Fédération Wallonie-Bruxelles hieromtrent wil indienen – 2123 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik heb een niet onbelangrijke vraag voor al onze leerkrachten over hun pensioenen.

Dezer dagen ligt bij de federale collega's het wetsontwerp ter bespreking voor de afkoop van studiejaren en de kwestie van de diplomabonificatie. Het parlement van de Fédération Wallonie Bruxelles – eigenlijk moet ik zeggen: het parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, want de Fédération Wallonie Bruxelles kennen wij uiteraard niet in onze bijzondere wet tot hervorming der instellingen – wil tegen dit voorstel een belangenconflict inroepen omdat het ontwerp de belangen van de Franstalige leraren zou schaden. Dat is natuurlijk, want de pensioenmaatregelen zullen voor iedereen gelden, voor Vlaamse en Franstalige leerkrachten, maar ook voor alle andere burgers in dit land.

Ik wil hierbij ook benadrukken dat Vlaamse leerkrachten de afgelopen jaren de nodige inspanningen hebben geleverd op het vlak van langer werken, zoals bijvoorbeeld met de TBS-regeling (terbeschikkingstelling) die wij hebben afgeschaft. Aan Franstalige zijde is dit gunstregime echter nog steeds van toepassing waardoor Vlaamse leerkrachten onrechtstreeks het gunstregime van hun Franstalige collega's financieren. Dat is misschien wat kort door de bocht, maar het komt wel daar op neer.

Collega's, dat lijkt me toch niet onbelangrijk, en als daartegen dan nog eens een belangenconflict wordt ingeroepen, lijkt mij dat toch wel zeer verregaand.

Minister, zult u uw Franstalige collega bevoegd voor Onderwijs erop wijzen dat de pensioeninspanningen door iedereen zullen moeten worden geleverd en dat Vlaamse leerkrachten al hun steentje hebben bijgedragen? Zo ja, wanneer en op welke manier? Zo nee, waarom niet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, mijnheer Daniëls, voor deze sympathieke vraag.

Ik heb als minister van Onderwijs – zelfs in deze commissie had ik het erover, maar dat was dan natuurlijk niet gericht aan mijn Franstalige collega – in mijn brief van 20 oktober 2014 aan de minister van Pensioenen het standpunt ingenomen dat het voor ons allemaal belangrijk is om ons pensioenstelsel voor de lange termijn te vrijwaren. De Nationale Pensioencommissie gaf al aan dat er een verband tot stand moet worden gebracht tussen de pensioenleeftijd en de wijzigende levensverwachting van mensen. Deze langetermijndoelstelling heb ik altijd onderschreven en onderschrijf ik ook nu voluit. Elke hervorming van de pensioenleeftijd zal onvermijdelijk tot gevolg hebben dat mensen, ook personeelsleden uit het onderwijs, langer zullen moeten werken. Ik zou het woord 'moeten' hier toch willen vervangen door 'mogen' want ik zie dat heel veel mensen hun job bijzonder graag doen en ook lang willen doen.

Verder heb ik ook altijd de stelling ingenomen dat hervormingen die zo structureel en ingrijpend zijn, moeten kunnen steunen op een draagvlak en hand in hand gaan met voldoende lange overgangsperiodes en een geleidelijke invoering. Sociaal overleg is hierin absoluut noodzakelijk. Dit overleg heeft plaatsgehad bij de diverse hervormingen, zowel in de Commissie Pensioenen van de publieke sector als in het comité A. De Vlaamse Regering is in beide vergaderingen vertegenwoordigd. We kunnen duidelijk stellen dat in heel de hervorming rekening werd gehouden met de specificiteit van het onderwijs en dat de voorziene overgangsmaatregelen voornamelijk op deze beroeps categorie van toepassing zijn.

Dit is op het Overlegcomité aan bod gekomen. Ik heb daar duidelijk het standpunt van Vlaanderen veruitwendigd. Daarin gingen, mijnheer Daniëls, een aantal bezorgdheden hand in hand met de duidelijke boodschap aan al wie het wilde horen – en de Franstaligen waren daar aanwezig – dat sowieso er door iedereen langer zal moeten of mogen worden gewerkt.

Naar aanleiding van het dreigende belangenconflict van de Commission Communautaire Française (COCOF) heeft de minister van Pensioenen op 4 mei 2017 een overleg georganiseerd met de onderwijsministers van de drie gemeenschappen. Wij waren daar alle drie aanwezig, samen met de federale minister. Het standpunt dat ik op dit overleg heb ingenomen, ligt in de lijn van het standpunt van de Vlaamse Regering. Het is voor ons geen probleem dat er door iedereen langer moet worden gewerkt. Dat is een logische consequentie van de hervorming. Het is dus voor ons geen punt dat ook leerkrachten langer zullen moeten werken, gelet op de stijgende levensverwachting. Maar daar staat tegenover dat het totale pensioenbedrag niet mag dalen. Wie langer werkt gedurende een periode gelijk aan de studieduur of wie werkt tot de wettelijke pensioenleeftijd, mag geen pensioenverlies lijden ten opzichte van de huidige situatie.

Er moet aandacht zijn voor de gendereffecten van de hervormingen. Dit zal zeker in de toekomst, als we ooit komen tot een systeem op basis van punten en effectieve prestaties, een nog belangrijker thema worden, gelet op het feit dat vooral vrouwen hun loopbaan niet volledig kunnen of konden uitbouwen. Belangrijk is ook dat minister Bacquelaire duidelijk heeft bevestigd dat er een onlosmakelijke band bestaat tussen de toekomstige aanpassing van de preferentiële tantièmes en de invulling van het nieuwe begrip 'zware beroepen'.

Mijnheer Daniëls, het antwoord op uw zeer eenvoudige vraag – 'Hebt u uw Fransstalige collega toch wel gezegd dat iedereen een steentje zal moeten bijdragen?' – is ondubbelzinnig: ja.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik vond het belangrijk om deze vraag vandaag te stellen omdat er een vorm van afgunst zou kunnen ontstaan: 'Daar kan het wel en hier in Vlaanderen kan die TBS niet meer.' Maar daar kan het ook niet meer, want de totaliteit is onbetaalbaar aan het worden. Het lijkt mij in dit land zeer eigenaardig dat de Vlaamse leerkrachten zouden moeten opdraaien om een gunstregime en de pensioenen bij de Franse collega's te betalen, terwijl de Franse Gemeenschap dan nog een belangenconflict inroept opdat hun mensen niet langer zouden moeten werken, terwijl de Vlaamse leerkrachten wel langer moeten werken én geen TBS hebben. Dat is natuurlijk de wereld compleet, maar echt compleet, op zijn kop. Het is misschien wel omgekeerd: wij zouden misschien een belangenconflict moeten inroepen om die TBS, die nog bestaat in de Franse Gemeenschap, te doen stoppen.

Minister, ik ben blij dat u in uw antwoord aangeeft dat we, gezien de levensverwachting van mensen en met het oog op de betaalbaarheid van onze pensioenen, allemaal langer mogen, moeten en zullen werken. Ik neem aan dat de mensen

van uw partij in de Federale Regering het nodige gewicht in de schaal zullen werpen om dit soort aberraties – want dit is echt een aberratie – tegen te gaan. Onze Vlaamse leerkrachten moeten – niet in het kader van werkbaar werk – niet ook nog eens het werk doen van Franstalige collega's, die dan vroeger met pensioen zouden kunnen gaan, want dat lijkt mij de wereld op zijn kop.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, de Franstaligen zijn uiteraard zelf bevoegd voor hun TBS. Het is ook een kost voor hun gemeenschap. De ingreep die wij hebben gedaan, was een besparingsingreep.

Koen Daniëls (N-VA): Dat ze het zelf moeten betalen, klopt maar ten dele. Als die jaren als dienst- en ambtsanciënniteit meetellen, geldt dat zowel in de leeftijdsvoorwaarden als in de voorwaarden voor het budget, maar ze hebben niet in dezelfde mate bijgedragen. Het resultaat is dat ze op het einde van de rit wel geld krijgen uit de federale pensioenkas. Die pensioenkas wordt dan gevuld door Vlaamse leerkrachten die wel hebben bijgedragen door effectief te werken. Ik moet dus toch enigszins technisch corrigeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.